

Přehledný obsah

(podrobný obsah je na konci knihy)

Několik vzpomínek	7
Úvod	11
1 Učení a vzdělávání	17
1.1 Smysl a podstata učení	18
1.2 Účel a formy vzdělávání	32
1.3 Kontext vzdělávání dospělých	47
1.4 Stav vzdělávání dospělých	67
2 Volba témat	75
2.1 Problémy a souvislosti	76
2.2 Lokalizace příčin a definice cílové skupiny	92
2.3 Měření kompetencí a změnové vektory	109
2.4 Rozsah zadání a změnové programy	117
3 Volba metod	121
3.1 Stavební kameny vzdělávacích programů	122
3.2 Struktura a dynamika tréninku	197
3.3 Tréninkový proces	224
3.4 Konzultace a koučování	253
4 Lidé a potíže	275
4.1 Lidské aspekty vzdělávání	276
4.2 Klíčové subjekty	280
4.3 Obtížné situace	304
4.4 Problémoví lidé	311
Závěrečné shrnutí	321
Výběr zajímavé literatury	329
Podrobný obsah	331

Podrobný obsah

(přehledný obsah je na začátku knihy)

Několik vzpomínek	7
Úvod	11
1 Učení a vzdělávání	17
1.1 Smysl a podstata učení	18
1.1.1 Lidský potenciál	18
<i>Vlastnosti</i>	19
<i>Postoje</i>	20
<i>Schopnosti</i>	22
<i>Čas a externí zdroje</i>	23
1.1.2 Vznik a vývoj lidského chování	23
1.1.3 Proces učení	25
1.1.4 Dva způsoby učení	28
1.1.5 Vnímavost vůči obsahu a formě	29
<i>Povaha podnětů</i>	29
<i>Forma sdělení</i>	30
1.2 Účel a formy vzdělávání	32
1.2.1 Svět vzdělávání	32
<i>Ovlivňování procesu učení</i>	32
<i>Způsobilost k úloze</i>	33
<i>Uložení zdrojů ve stavbě osobnosti</i>	34
<i>Vědomé a nevědomé učení</i>	35
<i>Vědomá a nevědomá složka vzdělávání</i>	35
<i>Alternativy ke vzdělávání</i>	36
1.2.2 Školní a mimoškolní verze vzdělávání	37
<i>Učení ve škole</i>	38
<i>Formy mimoškolního učení</i>	40
1.2.3 Školení a tréninky	42
1.2.4 Konzultace a koučování	42
<i>Poradci a poradenství</i>	43
<i>Koučové a koučování</i>	43
1.2.5 Učení z výkonu	44
<i>Učení z výkonu učitele</i>	44
<i>Učení z vlastního výkonu</i>	45
1.2.6 Kombinované programy	45

	<i>Program šetřící zdroje</i>	46
	<i>Příprava specialistů</i>	47
1.3	Kontext vzdělávání dospělých	47
1.3.1	Současné trendy	47
	<i>Úspěch lidského druhu</i>	48
	<i>Změny prostoru, času a hmoty</i>	49
	<i>Změny myšlení a hodnot</i>	50
1.3.2	Ovlivňování trendů	53
	<i>Způsob ovlivňování</i>	53
	<i>Etika ovlivňování</i>	54
1.3.3	Pozitivní hodnoty	56
	<i>Odpovědnost</i>	56
	<i>Pozornost</i>	57
	<i>Svoboda</i>	58
	<i>Racionalita</i>	59
	<i>Nenásilí</i>	60
1.3.4	Síla tacitního učení	60
1.3.5	Příklady učitelů lidstva	62
	<i>Siddhártha Gautama</i>	63
	<i>Jan Ámos Komenský</i>	64
	<i>Móhandás Karamčand Gándhí</i>	65
	<i>Albert Einstein</i>	66
	<i>Václav Havel</i>	67
1.4	Stav vzdělávání dospělých	67
1.4.1	Příčiny	68
1.4.2	Symptomy	70
	<i>Potíže s množstvím a přehledností</i>	70
	<i>Potíže s relevancí a prokazatelností</i>	71
	<i>Potíže s nadvládou formy nad obsahem a smyslem</i>	72
	<i>Potíže se specializací a separací</i>	73
1.4.3	Řešení	74
2	Volba témat	75
2.1	Problémy a souvislosti	76
2.1.1	Definice problémů	77
2.1.2	Mapy souvislostí	79
	<i>Nejistota</i>	79
	<i>Interakce</i>	80
	<i>Následnosti</i>	82
2.1.3	Modely reality	82
	<i>Balanced Scorecard</i>	82
	<i>Teorie omezení</i>	84
2.1.4	Pyramida vitality	85
	<i>Užitečnost</i>	85
	<i>Efektivita</i>	86
	<i>Stabilita</i>	87
	<i>Dynamika</i>	88
2.1.5	Omezení vitality	90

2.2	Lokalizace příčin a definice cílové skupiny	92
2.2.1	Funkční model firmy	93
2.2.2	Cílová skupina	96
	<i>Kompetenční pravidlo</i>	97
	<i>Definice cílového subjektu</i>	97
2.2.3	Definice cílových kompetencí	98
	<i>Kompetence</i>	98
	<i>Ovlivňování vlastností</i>	100
	<i>Ovlivňování postojů</i>	101
	<i>Ovlivňování schopností</i>	102
	<i>Pyramida kultury</i>	105
2.3	Měření kompetencí a změnové vektory	109
2.3.1	Intuitivní diagnostika	109
2.3.2	Metriky	110
2.3.3	Měření	113
2.3.4	Změnové prostory a změnové vektory	114
2.4	Rozsah zadání a změnové programy	117
2.4.1	Typy zadání	117
2.4.2	Podoba změnového programu	118
2.4.3	Dohoda o změnovém programu	119
3	Volba metod	121
3.1	Stavební kameny vzdělávacích programů	122
3.1.1	Stupně a možnosti osvojování	122
	<i>Požadovaný stupeň osvojení</i>	123
	<i>Metody a kontext předávání</i>	124
	<i>Způsoby osvojování</i>	126
	<i>Napodobování</i>	127
	<i>Naslouchání</i>	127
	<i>Přemýšlení</i>	128
	<i>Experimentování</i>	130
	<i>Kombinované osvojování</i>	131
	<i>Vztahy mezi formami vzdělávání</i>	131
3.1.2	Prezentace	132
	<i>Podoby a složky prezentací</i>	133
	<i>Výhody a využívání prezentací</i>	135
3.1.3	Diskuse	135
	<i>Podoby diskusí v prostředí kursů</i>	136
	<i>Prvky a techniky diskutování</i>	140
3.1.4	Logika a etika argumentace	143
	<i>Vydávání subjektivního za objektivní</i>	144
	<i>Důkazy založené na hypotézách</i>	145
	<i>Nedostatečné rozlišování důkazů a argumentů</i>	146
	<i>Nahrazování kvality argumentů kvantitou</i>	148
	<i>Důraz na negativní argumentaci</i>	148
	<i>Chybné negace</i>	149
	<i>Zužování možností spektra</i>	149
	<i>Překotné zobecňování</i>	149

	<i>Srovnávání nesrovnatelného</i>	150
	<i>Přehlížení nejednoznačnosti pojmů</i>	151
	<i>Podsouvání argumentů</i>	151
	<i>Nerozlišování funkčních, časových a kauzálních vztahů</i>	153
	<i>Manipulativní argumentace</i>	153
	<i>Lhaní</i>	154
	<i>Role lektora</i>	156
3.1.5	<i>Řešení modelových situací</i>	157
	<i>Hry se sdíleným zadáním</i>	158
	<i>Hry s rozlišenými zájmy</i>	160
	<i>Hry s rozlišenými rolemi</i>	161
	<i>Hry podle připraveného scénáře</i>	162
	<i>Vyhodnocování sehrávek</i>	163
	<i>Vytváření her</i>	166
3.1.6	<i>Řešení reálných situací</i>	168
	<i>Reálné situace</i>	168
	<i>Případové studie</i>	169
	<i>Další formy</i>	170
	<i>Přístup k realitě</i>	171
3.1.7	<i>Reflexní techniky</i>	172
	<i>Etické aspekty užívání reflexí</i>	172
	<i>Diagnosticke testy</i>	173
	<i>Přímé reflexní techniky</i>	174
	<i>Znalostní testy</i>	176
	<i>Dovednostní testy</i>	178
	<i>Zábavné testy</i>	179
	<i>Zkušební úlohy</i>	180
3.1.8	<i>Podpurné techniky</i>	181
	<i>Seznamovací aktivity</i>	181
	<i>Povzbuzovací aktivity</i>	184
	<i>Venkovní aktivity</i>	188
	<i>Uzavírací aktivity</i>	191
3.1.9	<i>Přehled tréninkových technik</i>	194
3.2	<i>Struktura a dynamika tréninku</i>	197
3.2.1	<i>Tréninkové styly</i>	198
	<i>Tradiční trénink</i>	198
	<i>Participativní trénink</i>	199
	<i>Reálné tréninky</i>	200
3.2.2	<i>Struktura tréninkových kursů</i>	200
	<i>Typická struktura tradičního tréninku</i>	202
	<i>Struktura interaktivního tréninku</i>	203
	<i>Typická struktura participativního tréninku</i>	206
	<i>Volné tréninky</i>	208
3.2.3	<i>Lektorské přístupy k tréninku</i>	210
	<i>Uplatňování autority</i>	210
	<i>Volný průběh</i>	211
	<i>Vyhlídkový let</i>	211
	<i>Mnoho, ne mnohé</i>	212

	<i>Sněhová koule</i>	213
	<i>Malá sněhová koule</i>	213
	<i>Mluvicí papoušek</i>	214
3.2.4	Výkladová schémata	215
	<i>Klasické schéma</i>	215
	<i>Tvůrčí schéma</i>	215
	<i>Prožitkové schéma</i>	216
	<i>Praktické schéma</i>	216
	<i>Zkušenostní schéma</i>	217
3.2.5	Prožitkové interaktivní učení	217
3.2.6	Vybrané zásady tréninku	220
3.3	Tréninkový proces	224
3.3.1	Příprava na kurs	225
3.3.2	Zahájení kursu	226
	<i>Získávání a udržování pozornosti</i>	227
	<i>Získávání a udržování zájmu</i>	228
	<i>Získávání a udržování důvěry</i>	229
	<i>Zahajovací rituály</i>	230
3.3.3	Průběh kursu	231
	<i>Přestávky</i>	232
	<i>Denní rozvrh tréninku</i>	233
	<i>Vzorové chování</i>	234
	<i>Shrnování</i>	234
	<i>Hodnocení a zpětné vazby</i>	236
	<i>Otázky, instrukce a komentáře</i>	237
	<i>Filmování</i>	237
	<i>Promítání</i>	239
	<i>Práce s tabulí a záznamem</i>	240
	<i>Pohyb lektora a účastníků</i>	242
	<i>Nestejnorodé skupiny</i>	243
	<i>Péče o menšiny</i>	245
3.3.4	Závěr kursu	246
	<i>Aplikační diskuse</i>	246
	<i>Plány osobního rozvoje</i>	248
	<i>Závěrečné rituály</i>	248
	<i>Shrnutí</i>	249
3.3.5	Vyhodnocování kursů	250
3.4	Konzultace a koučování	253
3.4.1	Jak se liší konzultace a koučování	254
3.4.2	Jak pracuje konzultant	254
	<i>Lesk a bída zkušeností</i>	255
	<i>Obecný postup konzultace</i>	256
	<i>Několik poznámek na závěr</i>	262
3.4.3	Jak pracuje kouč	264
	<i>Časté chyby</i>	264
	<i>Metodická východiska</i>	265
	<i>Postup koučování</i>	267
3.4.4	Několik poznámek k ostatním formám	270

	<i>Učení z výkonu</i>	271
	<i>Učení z výkonu učitele</i>	271
	<i>Učení z vlastního výkonu</i>	272
	<i>Literatura, filmy, internet a e-learning</i>	273
4	Lidé a potíže	275
4.1	Lidské aspekty vzdělávání	276
4.1.1	Rozdělení rolí při firemním vzdělávání	276
4.1.2	Zájmy, tužby, potřeby	277
4.1.3	Realita, spokojenost, impakt	278
4.2	Klíčové subjekty	280
4.2.1	Učitelé	280
	<i>Vývoj</i>	280
	<i>Typologie</i>	282
	<i>Klíčové kompetence</i>	284
	<i>Desatero nejcennějších zkušeností</i>	292
4.2.2	Účastníci	293
	<i>Přístup k tréninku</i>	293
	<i>Vstupní zkušenosti</i>	297
	<i>Změnový potenciál</i>	299
	<i>Časté, důležité nebo zajímavé typy</i>	300
4.2.3	Zadavatelé a zprostředkovatelé	301
4.3	Obtížné situace	304
4.3.1	Chybné zadání	304
4.3.2	Pasivní skupina	305
4.3.3	Rozhádaná skupina	306
4.3.4	Bojovná skupina	308
4.3.5	Zásadní chyby učitele	310
4.4	Problémoví lidé	311
4.4.1	Obecné zásady	311
	<i>Postup</i>	312
	<i>Prevence</i>	312
	<i>Intervence</i>	313
4.4.2	Zvládání standardních typů problémových účastníků	314
4.4.3	Potíže na straně lektora	316
	<i>Tréma</i>	316
	<i>Malé sebevědomí</i>	317
	<i>Velké sebevědomí</i>	317
	<i>Rutina</i>	318
	<i>Únava a pocit marnosti</i>	319
	Závěrečné shrnutí	321
	<i>Proč (se) učit</i>	321
	<i>Čemu (se) učit</i>	322
	<i>Jak (se) učit</i>	324
	<i>(Od) koho (se) učit</i>	326
	Výběr zajímavé literatury	329

